gemeente voorst

Voorst onder de Loep

Visie en doelen

Hoe kunnen we vaker **maatschappelijke problemen** voorkomen?

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

Vooraf 3

Voorst onder de Loep zet een stip op de horizon: de Visie 4

De Visie bestaat uit zes ‘streefbeelden’ 5

1. STREEFBEELD 1
Onze kinderen groeien in geborgenheid op en zijn goed voorbereid op de uitdagingen in de samenleving van morgen 7

2. STREEFBEELD 2
We hebben een gezonde leefstijl 15

3. STREEFBEELD 3
De kwaliteit van leven in al onze kernen is goed 21

4. STREEFBEELD 4
We zijn nieuwsgierig, open en respectvol naar elkaar 29

5. STREEFBEELD 5
We maken allen deel uit van de samenleving 35

6. STREEFBEELD 6
We zorgen voor elkaar 43

Met dank aan 52

Inleiding

Vooraf

Hoe kunnen we als Voorster gemeenschap de kans verkleinen dat inwoners van onze gemeente in problemen raken? Dat is de hoofdvraag van het project Voorst onder de Loep, een project van de gemeente Voorst dat beoogt een beweging in de samenleving tot stand te brengen.

Voorst onder de Loep heeft een jaar lang deskundigheid en ervaringen verzameld en verwerkt van vele vrijwilligers, experts, ervaringsdeskundigen en professionals vanuit alle mogelijke invalshoeken. **We onderzochten diepgaand welke oorzaken bijdragen aan het ontstaan van problemen in de Voorster samenleving.** Die problemen kunnen heel divers zijn, van vereenzaming tot drugsgebruik, van gebrek aan beweging tot schuldenproblematiek. Niet altijd zijn de oorzaken van dergelijke problemen te beïnvloeden. **Waar we denken dat dit wel kan, willen we tot belangrijke verbeteringen komen in onze gemeenschap.**

We leven gezond en ontspannen samen en de kwaliteit van leven is in alle kernen goed.
Onze kinderen groeien veilig op.
We staan voor elkaar klaar en iedereen mag er zijn.

Voorst onder de Loep zet een stip op de horizon: de Visie

Voorst onder de Loep heeft een Visie opgeleverd, ontworpen op grond van alle opvattingen geuit door 411 sleutelfiguren tijdens de consultatieronde. De Visie beschrijft het toekomstbeeld van de Voorster samenleving. Zij verwoordt waar wij als Voorster samenleving naar toe willen. Het is de stip op de horizon, die richting geeft aan onze ideeën en acties op gebied van preventie.

De Visie luidt als volgt:

We leven gezond en ontspannen samen en de kwaliteit van leven is in alle kernen goed. Onze kinderen groeien veilig op. We staan voor elkaar klaar en iedereen mag er zijn.

Uit deze Visie zijn doelen afgeleid, handvaten om problemen in de samenleving aan te pakken. Het zijn doelen van en voor de Voorster samenleving. Alle groepen in de samenleving zijn aan zet om acties op te pakken om deze doelen te bereiken. Wanneer we als samenleving doelgericht in actie komen, met zorgpartijen, verenigingen, scholen, kerken en andere betrokkenen, kunnen we veel maatschappelijke problemen aanpakken en de kans verkleinen dat een inwoner van de gemeente Voorst in de problemen komt.

Sommige bestaande preventieve activiteiten in de gemeente Voorst maken geen deel uit van de Visie en doelen van Voorst onder de Loep. Zoals bijvoorbeeld het vaccinatieprogramma. Geen van de geraadpleegde sleutelfiguren, ervaringsdeskundigen of experts vanuit de Voorster samenleving merkte deze preventieve activiteiten aan als een probleem. Kortom: bestaande activiteiten op het gebied van preventie die goed lopen zijn geen onderdeel van Voorst onder de Loep. We concentreren ons hier op de zaken die beter zouden kunnen, waar we maatschappelijke winst kunnen behalen.

We leven gezond en ontspannen samen
Voorst is een gemeenschap waarin veel mensen elkaar kennen. Van oudsher is de cohesie goed, vooral in de kleine kernen. De keerzijde van het elkaar goed kennen, is dat we in de kernen soms ook wat gesloten kunnen zijn voor nieuwkomers.

In de moderne maatschappij voelen veel van ons zich gehaast en gestrest. We zijn op zoek naar verbinding en zingeving. Een ontspannen samenleving betekent dat we in verbinding staan met onszelf en met elkaar.
In die ontspannen samenleving proberen we goed voor onszelf te zorgen. We nemen voldoende beweging, nuttigen gezonde voeding en stellen paal en perk aan ons middelengebruik. Dat draagt bij aan een gezonde Voorster gemeenschap waarin zoveel mogelijk van ons vitaal zijn en actief kunnen deelnemen aan de samenleving.

De kwaliteit van leven is in alle kernen goed
In de gemeente Voorst staan, net als in grote delen van Nederland, de kleine kernen onder druk. Voorzieningen zijn verdwenen door economische veranderingen als schaalvergroting en digitalisering. In onze Voorster samenleving vinden wij het belangrijk dat het leven in alle kernen goed is. We voelen ons veilig en vertrouwd in onze eigen omgeving. Voor eenieder die dat wil is er geschikte woonruimte te vinden. We hebben een rijk verenigingsleven en de gemeente ondersteunt initiatieven van inwoners. Een aantal basisvoorzieningen blijft in het dorp, waar nodig in een aangepaste vorm. Voorzieningen waarvoor we naar Twello of de stad moeten zijn vanuit alle kernen goed bereikbaar, ook voor mensen die minder mobiel zijn.

Onze kinderen groeien veilig op
Kinderen die veilig en geborgen opgroeien hebben veel minder kans om problemen te ontwikkelen. Via onze kinderen doen we het meeste aan het voorkomen van allerlei toekomstige problemen in onze samenleving. Dat klinkt logisch, maar hier is een wereld te winnen. We voeren met elkaar het gesprek over opvoeden en opgroeien. We houden elkaars kinderen op een positieve manier in het oog

en springen in waar nodig. We ondersteunen ouders om hun kinderen zo goed mogelijk klaar te stomen voor de toekomst. En we faciliteren scholen om op hun beurt alle kinderen zo goed mogelijk te kunnen begeleiden.

We staan voor elkaar klaar
Mensen voeren het gesprek met elkaar. Dat is belangrijk: want elkaar kennen betekent dat je makkelijker voor elkaar kunt klaarstaan. Onze samenleving is complex en gehaast, grote groepen mensen hebben steun nodig om mee te kunnen komen. Als we voor elkaar klaar staan, kunnen we elkaar helpen daar waar nodig én op momenten dat dat nodig is. Want iedereen heeft vroeg of laat een uitgestoken hand nodig of een brede schouder om op te leunen.

Iedereen mag er zijn
In een ontspannen samenleving bieden we elkaar de ruimte om er te mogen zijn. En om te mogen zijn wie ze zijn. We stellen ons oordeel uit of we oordelen niet. We durven elkaar aan te spreken op gedrag en houding, want dat waarderen we van elkaar. *Iedereen mag er zijn* betekent ook dat iedereen kansen heeft op een plek in de samenleving die bij hem of haar past, die aansluit bij zijn of haar behoeften en mogelijkheden.

De Visie bestaat uit zes 'streefbeelden'

Het ideaalbeeld zoals geschetst in de Visie is opgebouwd uit zes 'streefbeelden'. Ieder streefbeeld bestaat uit meerdere oplossingsrichtingen en doelen. Met het behalen van deze doelen bereiken we het streefbeeld. En met het bereiken van het streefbeeld vervullen we de Visie.

Dit zijn de streefbeelden:

1. **Onze kinderen groeien in geborgenheid op en zijn goed voorbereid op de uitdagingen in de samenleving van morgen.**
2. **We hebben een gezonde leefstijl.**
3. **De kwaliteit van leven in al onze kernen is goed.**
4. **We zijn nieuwsgierig, open en respectvol naar elkaar.**
5. **We maken allen deel uit van de samenleving.**
6. **We zorgen voor elkaar.**

145
21-LF-BF
DAKAR

Hoofdstuk 1

STREEFBEELD 1

ONZE KINDEREN GROEIEN IN GEBORGENHEID OP EN ZIJN GOED VOORBEREID OP DE UITDAGINGEN IN DE SAMEN-LEVING VAN MORGEN

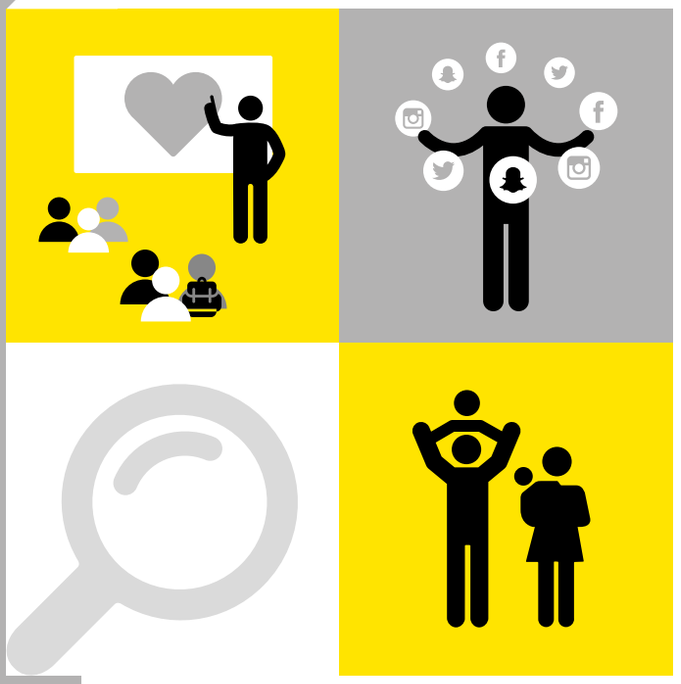

Veel kinderen voelen zich onder druk gezet
De thuissituatie van veel kinderen, ook in de gemeente Voorst, staat onder druk. Twee belangrijke ontwikkelingen spelen daarbij een rol: in steeds meer gezinnen hebben beide ouders een baan en een overvol leven. En steeds meer huwelijken eindigen in een echtscheiding. Dit kan er toe leiden dat ouders minder tijd en aandacht hebben en kinderen veel meer vrijheid krijgen. Soms gaat het zo ver dat kinderen aan hun lot worden overgelaten, te weinig structuur en duidelijkheid ervaren.

Tegelijkertijd voelen veel kinderen een grote pressie om te presteren en kunnen kinderen minder kind zijn. Daarbij speelt de opkomst van social media een rol. Deze nieuwe media brengen een toenemende 'informatie-*overload*' met zich mee en stellen de kinderen bloot aan veel prikkels en verleidingen. Er zijn aanwijzingen dat het toenemend gebruik van nieuwe media bij kinderen leidt tot vermindering van taal- en communicatievaardigheden.

Door deze ontwikkelingen weet een deel van de kinderen minder goed wat ze willen, hun leerprestaties en creativiteit staan onder druk. De groepsdruk en soms ook verslaving aan social media kan leiden tot sociaal isolement en vereenzaming.

Het bovenstaande kan uiteindelijk leiden tot meer en zwaardere psychische problematiek bij kinderen.

Er wordt (te) veel gevraagd van het onderwijssysteem
Problemen in de samenleving en bij de opvoeding komen vaak terecht op het bordje van het onderwijs. Een school moet elke aangemelde leerling passend onderwijs kunnen bieden. Overheid en kritische ouders vragen steeds meer van scholen. De scholen en hun leerkrachten proberen hierin hun weg te vinden. Soms krijgen leraren en schoolbestuurders door de verschillende problemen van leerlingen het gevoel dat de school een zorginstelling wordt. Goed passend onderwijs kunnen bieden aan kinderen vraagt samenwerking met andere organisaties, zoals de gemeente en verschillende zorgpartijen. Dit verloopt soms stroef, omdat er onduidelijk is wie de regie heeft bij de begeleiding van de leerlingen. Ook de informatieoverdracht tussen de verschillende partijen (bijvoorbeeld tussen Jeugdzorg en de school) vormt een probleem.

Ieder kind is anders. Het onderwijssysteem biedt sommige kinderen niet wat zij nodig hebben. Ook zijn de leerkrachten onvoldoende opgeleid om alle leerlingen datgene te kunnen bieden wat zij nodig hebben. De opleidingen lopen achter op de maatschappelijke ontwikkelingen. Grote groepen en onvoldoende geld voor passend onderwijs dragen er ook toe bij dat sommige kinderen niet de aandacht krijgen die zij verdienen.

Door dit alles is er een enorme werkdruk in het onderwijs. Dit uit zich in twee symptomen: kinderen met een zorgvraag komen soms in de knel. Kinderen die géén extra zorg nodig hebben, krijgen niet altijd de aandacht die ze verdienen.

Hoe werken we toe naar het bereiken van dit streefbeeld? Dat doen we via drie oplossingsrichtingen:

1.1 We zijn toegerust voor het opvoeden van onze kinderen

Kinderen die veilig en geborgen opgroeien, hebben veel minder kans om problemen te ontwikkelen. Door te investeren in de competenties en vaardigheden van ouders op het gebied van opvoeding dragen we ertoe bij dat meer kinderen in een veilige omgeving opgroeien. Opvoedingsvraagstukken zijn op dit moment vaak nog taboe. Ouders die onzeker zijn over de opvoeding van hun kinderen (en welke ouder is dat niet?) moeten de ruimte voelen om dit te bespreken met elkaar, met de school of met de jeugdgezondheidszorg.
Op het moment dat ondanks al deze inspanningen sprake is van opvoedingsproblematiek of een (v)echt-

scheidingssituatie, willen we deze zo spoedig mogelijk in beeld hebben. Zo kunnen we tijdig handelen om de negatieve invloed hiervan op de kinderen te beperken.

Dit willen we bereiken:

1. **We voeren het gesprek over opvoeden en opgroeien zodat ouders zich gesteund en gehoord voelen**
2. **Ouders hebben oog voor de behoeften van hun kinderen**
3. **Ouders bieden hun kinderen structuur en houvast**
4. **Bij een echtscheiding hebben ouders oog voor de behoeften en belangen van hun kinderen**
5. **We handelen tijdig in geval van opvoedingsproblematiek met effect op de ontwikkeling van kinderen.**

"Ik denk dat de druk op ouders om allebei te werken in deze maatschappij bijna een vanzelfsprekendheid is. Een moeder of vader die thuis zit is bijna not done."

"Opvoeden kan heel moeilijk zijn, dat is normaal. Het helpt al wanneer ouders daar gewoon met elkaar over praten.
Maar ze zijn druk of moe, ze halen hun kind op en racen weg."

“Veel ouders hebben het idee ‘dat doet mijn kind niet’, maar zien dan niet de gevaren van sociale media.”

1.2 Kinderen kunnen kind zijn en zijn weerbaar in het digitale tijdperk

Er komt veel op kinderen af. Social media bieden vele verleidingen en keuzes. Verslaving aan social media is een nieuw en groeiend probleem, net als digitaal pesten. Groepsdruk neemt een andere vorm aan en is vaak meer verstopt. We helpen kinderen om bewust te zijn van de gevaren die vastzitten aan het gebruik van social media.

Kinderen moeten informatie weten te filteren. Een deel van de informatie die op kinderen af komt, is bestemd voor volwassenen (nieuws, seks, geweld). Dit is niet te voor-komen. We willen kinderen hier dan ook tegen wapenen, zodat kinderen kind kunnen blijven.

Gebruik van social media leidt er toe dat de taal- en communicatievaardigheden van kinderen veranderen. Dat geldt voor de kennis van de Nederlandse taal, maar ook voor de vaardigheden om een gesprek te voeren of in een groep te communiceren. Gelet op het belang van taal en communicatie investeren we in de gemeente Voorst in deze vaardigheden van onze kinderen.

Dit willen we bereiken:

1. **Kinderen kunnen omgaan met alle (volwassen) informatie die tot hen komt**
2. **Kinderen zijn bestand tegen de vele prikkels die op hen afkomen**
3. **Kinderen zijn zich bewust van de gevaren (van misbruik) die kunnen ontstaan door het gebruik van social media**
4. **Kinderen zijn communicatief vaardig**

1.3 Kinderen kunnen goed met tegenslagen omgaan

Kinderen groeien op in een tijd van hoge verwachtingen en grote prestatiedruk. Verwachtingen van ouders spelen een rol, maar ook van kinderen onderling. Net als volwassenen willen kinderen niet voor elkaar onderdoen. Social media geven vaak een rooskleurig beeld van het leven van 'de ander'. Dit levert voor sommige kinderen stress op en voedt hun onzekerheid.

Een deel van de huidige generatie ouders wil hun kinderen behoeden voor problemen, maar schiet daarin door ('pamperen'). Daardoor kunnen kinderen onvoldoende vertrouwen in zichzelf ontwikkelen.

Kinderen die goed met tegenslagen kunnen omgaan, ontwikkelen minder vaak psychische problemen. We ondersteunen kinderen en hun omgeving om kinderen ruimte en vertrouwen te geven en te leren omgaan met groepsdruk en prestatiedruk.

Dit willen we bereiken:

1. **Ouders geven hun kinderen vertrouwen en verantwoordelijkheid**
2. **Kinderen zijn bestand tegen de vele verleidingen die op hen afkomen**

"Je kunt niet de hele wereld vol leggen met rubberen tegels. Ik wil ook het beste voor mijn kinderen. Maar soms moet het even mis gaan om er groter en sterker uit te komen."

1.4 Kinderen kunnen hun creativiteit ontplooien en naar vermogen presteren op school

Naast ouders zijn de scholen een belangrijke pilaar in de opvoeding van kinderen. Wij willen ervoor zorgen dat onze scholen zo goed mogelijk zijn toegerust om onze kinderen goed te begeleiden in samenspraak met de ouders.

We streven in de gemeente Voorst naar onderwijs dat zoveel mogelijk aansluit bij de behoeften van ieder kind. Kinderen krijgen de aandacht en ruimte die zij verdienen, of zij nu een zorgvraag hebben of niet, of ze makkelijk leren of juist moeizaam. Hiertoe investeren we met elkaar in een schoolomgeving waarin leerkrachten kinderen kunnen ondersteunen hun creativiteit te ontplooien en te presteren naar vermogen.

Het is belangrijk dat ouders en leerkrachten een duidelijk beeld hebben van elkaars opvattingen en elkaars rol in de opvoeding. We willen dit onderwerp beter bespreekbaar maken. Leerkrachten en ouders stemmen hierover eerder af en voeren vaker het gesprek over de wederzijdse verwachtingen ten aanzien van de opvoeding.

We investeren in onze leerkrachten om de (onzichtbare) uitsluiting van kinderen tijdig te signaleren en hiermee op een goede manier te kunnen omgaan.
Om passend onderwijs voor kinderen met problemen goed te laten functioneren is het cruciaal dat kinderopvang, scholen, CJG, consultatiebureau en zorgpartijen goed samenwerken met informatieoverdracht en een heldere rolverdeling. We willen dat deze partijen vanuit hun eigen competenties en taken zo goed mogelijk een kind kunnen ondersteunen. Zo belanden kinderen niet tussen wal en schip.

Dit willen we bereiken:

1. **De vorm van het onderwijs past bij de behoefte van het kind**
2. **Op iedere school is aandacht voor kinderen met en zonder extra hulpvraag**
3. **Leerkrachten zijn voldoende toegerust voor de uitdagingen in het passend onderwijs**
4. **Zowel goed als minder goed presterende kinderen krijgen op school de begeleiding die zij nodig hebben**
5. **Leerkrachten, trainers en opvoeders nemen uitsluiting van kinderen en ongezonde groepsdruk waar en treden daarin adequaat op**
6. **Scholen, CJG en zorgpartijen hebben een heldere verdeling van rollen en taken**
7. **Consultatiebureau, kinderopvang en basisscholen hebben een warme overdracht van informatie over kinderen**
8. **Ouders en leerkrachten voeren het gesprek over opvoeding en ontwikkeling van het kind**

"Wanneer je kind gemiddeld presteert hoor je niets, maar als het een positieve of negatieve uitschieter is dan weet de school niet zo goed wat ze daarmee moet doen."

2,50

STREEFBEELD 2

WE HEBBEN EEN GEZONDE LEEFSTIJL

Niet iedereen in de gemeente Voorst leeft gezond. Zo bewegen veel kinderen en volwassenen te weinig en kiezen we vaak voor ongezonde voeding. Die combinatie kan, zeker op den duur, leiden tot (ernstig) overgewicht en uiteenlopende gezondheidsproblemen. Dat gevaar is nog groter voor inwoners die kampen met problematisch gebruik van genotmiddelen, van alcohol (dat we ten onrechte als relatief onschadelijk beschouwen) tot drugs. In onze huidige samenleving zien we ook verslaving bij het gebruik van sociale media of computergames.

Een ongezonde leefstijl kan leiden tot extra zorgkosten, waarvoor de samenleving moet opdraaien. Maar er ontstaan ook maatschappelijke problemen voor de mensen die ongezond leven: mensen met gezondheidsklachten vallen in toenemende mate buiten de boot.

Te weinig beweging kan leiden tot overgewicht
Wij mensen zoeken van nature de makkelijkste oplossing. Dat kan leiden tot onvoldoende beweging. We bewegen minder door de opkomst van de beeldschermen (televisie, computers, smartphone) Velen van ons hebben bovendien zittend werk.

Lang niet alle ouders stimuleren sport en bewegen bij hun kinderen. Ze zien het belang niet, geven zelf het slechte voorbeeld, of grijpen onvoldoende in bij hun kinderen. Bovendien is er door bezuinigingen (kwalitatief) minder sportaanbod op scholen. Het lidmaatschap van een vereniging of sportschool kost geld. Niet iedereen vindt de weg naar het Jeugdsportfonds of andere vormen van ondersteuning. Jongeren kiezen uit het vele aanbod voor andere activiteiten dan sporten. De kinderen die sporten en bewegen niet leuk vinden bereiken we helaas ook niet met extra aanbod aan sport- en beweegprogramma's.

Gezonde voeding krijgt weinig aandacht
De marketing van de voedingsindustrie, die vaak het commercieel belang zwaarder laat wegen dan het gezondheidsbelang, heeft een negatieve invloed op ons eet- en drinkpatroon. De kwaliteit van het voedsel is ondergeschikt aan omzet en kostprijs. De welvaart heeft het bovendien mogelijk gemaakt om op ieder moment van de dag te eten.

Bij veel mensen ontbreekt de kennis over een gezonde leefstijl en voeding. Er is ook relatief weinig aandacht voor gezond eten. Het promoten van gezonde voeding is bijvoorbeeld vaak kortdurend en in de vorm van campagnes. Daarbij komt dat gezonde voeding vaak duurder is. Gezond leven is relatief kostbaar.

Problematisch middelengebruik is niet altijd zichtbaar
Alcoholgebruik is in onze cultuur wijdverbreid en heeft een positief imago. We onderschatten de gevolgen ervan. In een plattelandsgemeente als de onze is het vrij normaal om al op jonge leertijd te gaan drinken. Door de 18+ wetgeving is volgens cijfers van de GGD het alcoholgebruik afgenomen. Tegelijkertijd is het alcoholgebruik verschoven naar minder zichtbare plekken en vaak zonder toezicht. Het indrinken thuis en in keten in het buitengebied lijkt toegenomen.

Een relatief recente trend is het hoge drankgebruik onder volwassenen en ouderen. Het betreft twee verschillende groepen: 'empty nesters' waarvan de kinderen het huis uit zijn en met meer vrije tijd en ouderen die veel alleen thuis zijn en zich eenzaam kunnen voelen. Als mensen minder betrokken zijn op de samenleving (bijvoorbeeld omdat men niet meer werkt) lijkt het drankgebruik toe te nemen.

Ook drugs lijken in toenemende mate geaccepteerd te worden en erbij te horen in onze samenleving. Het is van alle tijden dat jongeren experimenteren en middelen gebruiken. We hebben alleen weinig zicht op het drugsgebruik onder jongeren. Er lijkt zich conform het landelijke beeld een toename voor te doen van het drugsgebruik, al beschouwen we in onze samenleving het alcoholgebruik als een relatief groter probleem.

Verslaving komt voort uit andere problemen
Verslaving komt voort uit allerlei problematieken. Het is een symptoom, een opeenstapeling en uitingsvorm van andere problemen: eenzaamheid en isolement, armoede en schulden, het niet mee kunnen komen in de samenleving, en langdurig problematisch middelengebruik. Een verslaving versterkt vervolgens vaak die problematiek.

Verslaving kan allerlei vormen aannemen: alcohol, drugs, eten, sociale media, gokken, gamen. Iedere generatie heeft zo zijn "eigen" verslavingsproblematiek. Kinderen van verslaafde ouders lopen een groter risico om later zelf ook verslaafd te raken.

Overmatig middelengebruik en verslaving is een taboe
Overmatig middelengebruik is enerzijds breed geaccepteerd en anderzijds een taboe. Slechts weinig mensen zijn

zich ervan bewust dat ze een probleem hebben. En als mensen zich daarvan bewust zijn, ziet men hoge drempels om hulp te vragen, zoals we hiervoor al zagen onder het kopje 'Mensen komen niet in zorg'. In verband met dit taboe spreken experts liever over afhankelijkheid dan over verslaving.

Hoe werken we toe naar het bereiken van dit streefbeeld? Dat doen we via drie oplossingsrichtingen:

2.1 We bewegen voldoende

Beweging draagt bij aan een fit lichaam en een opgeruimde geest. Sommige kinderen vinden bewegen leuk, andere kinderen vinden het minder vanzelfsprekend om in beweging te komen. Daarom stimuleren we kinderen om voldoende te bewegen, of het nou gaat om sporten, of om minder intensieve vormen van bewegen. Ook voor jongeren die niet van sporten houden creëren we voldoende verleiding en gelegenheid om in beweging te komen. Dat vereist onder meer creativiteit in de inrichting van onze openbare ruimte.

We zorgen ervoor, dat zowel de ruimtelijke als de sociale omgeving van kinderen hen aanmoedigt om te bewegen. In het bijzonder op onze scholen willen we voldoende bewegingsonderwijs bieden, zowel in als buiten het gymlokaal. Op school bereik je immers alle kinderen.

Wij willen in onze samenleving heel graag dat eenieder kan sporten die dat wil. Geld, psychische of fysieke gezondheid of mobiliteit vormen geen sta in de weg voor mensen om te kunnen sporten. Onze faciliteiten, qua locaties, regelingen en ondersteuning, richten we zo in dat sporten voor alle mensen toegankelijk is.

1. **Kinderen worden door hun omgeving gestimuleerd om voldoende te bewegen**
2. **Scholen bieden voldoende en kwalitatief goed bewegingsonderwijs**
3. **Sporten is voor alle mensen toegankelijk**
4. **We bieden mensen die niet sporten voldoende verleiding en gelegenheid om te bewegen**

"Buiten spelen? Mijn kinderen spelen elke dag buiten. Met de Quad."

"Een jonge jongen met overgewicht staat in de rest van zijn leven al met 4-0 achter."

2.2 We eten gezond

Gezond eten is naast voldoende beweging de tweede pijler onder een gezonde leefstijl. We vinden het belangrijk dat we in onze samenleving zoveel mogelijk kennis hebben over gezonde voeding. Zo kunnen we voor onszelf en voor onze kinderen bewuste keuzes maken.

Gezond eten willen we voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk maken. Soms is het aanbod er eenvoudigweg niet. En soms is het aanbod te duur voor grote groepen mensen. We vinden het belangrijk dat gezonde voeding bereikbaar en betaalbaar is voor ons allemaal.

1. **We hebben voldoende kennis van gezonde voeding, ook voor onze kinderen**
2. **Gezonde voeding is bereikbaar en betaalbaar voor ons allemaal**

2.3 We gaan verstandig om met het gebruik van alcohol, drugs, games, social media, roken, voeding

Middelengebruik is van alle tijden en regelmatig duiken nieuwe middelen op. We willen dat het in de Voorster samenleving normaal is om het gesprek te voeren over alle verleidingen die wij ervaren. Niet om met het vingertje naar elkaar te wijzen, maar juist om te bevestigen dat middelengebruik bij het leven hoort. Binnen een dergelijke omgeving draagt het voeren van het gesprek bij aan de bewustwording van (mogelijk negatieve) gevolgen van middelengebruik.

Alcoholgebruik is stevig ingeburgerd in onze samenleving. Veel ouders geven, bedoeld of onbedoeld, hun kinderen het beeld dat het drinken van alcohol normaal is en er bij hoort. We willen bereiken dat ouders hun kinderen

het goede voorbeeld geven. Wat het goede voorbeeld is, vult iedereen voor zichzelf in en kan onderwerp van het gesprek zijn dat we met elkaar voeren.

We willen bereiken dat jongeren die beginnen met drinken hun alcoholgebruik in de hand kunnen en durven houden. Dat vereist jongeren die sterk in hun schoenen staan. Daarvoor is het nodig dat we er over praten met elkaar, zonder dat we oordelen en voor onze jongeren de norm bepalen. Hetzelfde geldt voor het experimenteren met andere middelen dan alcohol. De meeste jongeren hebben een gezonde drang om te experimenteren. De een gaat daar verder in dan de ander. We willen liever dat jongeren hierin voor zichzelf bewuste keuzes maken, dan dat zij in het geniep experimenteren. Als we willen komen we namelijk toch wel aan middelen, binnen of buiten ons dorp en de gemeentegrenzen.

1. **We voeren het gesprek over alle verleidingen die de samenleving biedt**
2. **We zijn ons bewust van de negatieve gevolgen van overmatig gebruik van alcohol, drugs, games, social media, roken, voeding, ook voor onze kinderen**
3. **We durven elkaar aan te spreken in geval dat het gebruik van alcohol, drugs, games, social media, roken, voeding problematisch wordt**
4. **We geven onze kinderen het goede voorbeeld bij alcoholgebruik**
5. **Jongeren hebben hun alcoholgebruik (ook thuis en in de keten) in de hand**
6. **Jongeren maken bewuste keuzes bij het gebruik van en experimenteren met middelen**
7. **We maken het lastig om in de gemeente Voorst aan onveilige middelen te komen**

"Voorst staat in de top-10 van de gemeenten met de grootste drankproblemen in Nederland."

"Er vinden steeds meer drankfeestjes achter de voordeur plaats, doordat er niet voldoende voorzieningen zijn voor jongeren. Ze vervelen zich."

"Onder jongeren van 13 tot 16 jaar vinden we steeds meer verslaving aan sociale media en games. Dat ze niet meer kunnen stoppen, minder slapen, minder huiswerk maken, minder vrienden hebben."

POLITIE

STREEFBEELD 3

DE KWALITEIT VAN LEVEN IN AL ONZE KERNEN IS GOED

Dorpen willen een negatieve spiraal voorkomen
In onze gemeente is al enige decennia sprake van het verdwijnen van voorzieningen. Dit komt onder meer doordat we makkelijker de auto pakken naar voorzieningen buiten onze dorpen. Ook de schaalvergroting van winkels en voorzieningen heeft geleid tot het sluiten van voorzieningen. Een supermarkt in het dorp is belangrijk, niet alleen als voorziening maar ook omdat we elkaar daar op laagdrempelige wijze ontmoeten.

In de kernen is sprake van vergrijzing. Er zijn onvoldoende aangepaste woningen voor ouderen. Dit, in combinatie met de clustering van specifieke voorzieningen in de stad of Twello, maakt dat ouderen niet altijd in het dorp kunnen blijven wonen. Tegelijkertijd komen er nauwelijks betaalbare woningen voor jongeren beschikbaar. De vraag is overigens of een groot deel van de jongeren sowieso niet zou wegtrekken voor studie of werk. Hoe dan ook, het wegtrekken van jongeren is een aderlating voor het verenigingsleven en de dynamiek in het dorp.

Woningbouw is dan ook een heet hangijzer in onze samenleving. Onze woningmarkt is krap en de betaalbaarheid van de woningen is een probleem. Door de jaren heen heeft (provinciale) regelgeving de woningbouw begrensd. Veel nieuwbouw is geconcentreerd in de hoofdkern Twello. In een aantal dorpen is in recente jaren sprake van nieuwbouw en woningbouwplannen. In andere dorpen gebeurt (nog) niets maar ontstaan initiatieven van inwoners en gemeente voor woningbouw.

Door de schaal van de dorpen is er vaak onvoldoende 'massa' voor activiteiten. Sommige scholen en verenigingen zien het aantal leerlingen en leden dan ook met lede ogen afnemen. Kartrekkers in de dorpen zijn essentieel voor leven in de brouwerij. Een dorp is daarvan afhankelijk. De aan- of afwezigheid van deze trekkers verschilt per kern en verandert door de tijd heen. In dorpen met meerdere kartrekkers gaat het beter dan in dorpen waar deze (even?) minder aanwezig zijn.

Zowel fysiek als digitaal is het buitengebied van Voorst niet voldoende ontsloten om te voorzien in de hedendaagse behoeften. Dat geldt zowel voor de huidige bewoners als voor eventueel aan te trekken moderne vormen van ondernemerschap en footloose (niet aan een vestigingsplaats gebonden) bedrijvigheid.

Veel mensen vinden dat er door de bezuinigingen op de politie te weinig wijkagenten zijn. Dat voedt de gevoelens van onveiligheid. Doordat mensen ook (te) goed van vertrouwen zijn, is er veel kleine criminaliteit.

Als gevolg van al deze ontwikkelingen zie je dat het in sommige dorpen stiller wordt. Dan ligt een negatieve spiraal op de loer waarbij de reuring uit de dorpen verdwijnt.

Vrijwilligerswerk staat onder druk
Het belang van kartrekkers is groot, maar vrijwilligerswerk lijkt niet iedereen evenveel te interesseren. Bovendien: we hebben het druk. Veel jonge mensen hebben drukke levens en vooral mensen met een gezin hebben weinig tijd over. Omdat we langer door moeten werken en veel mensen die stoppen met werken nog een rijk gevuld leven hebben, is ons potentieel aan beschikbare, fitte vrijwilligers ook kleiner. Het gevolg is dat de meesten van ons liever geen structureel vrijwilligerswerk doen. Er worden steeds meer eisen gesteld aan vrijwilligers vanuit wet- en regelgeving, wat het niet eenvoudiger maakt om vrijwilligers te werven. Soms gaan organisaties zelfs met elkaar de strijd aan om de schaarse vrijwilliger. Vooral bestuursfuncties zijn moeilijk in te vullen. Als gevolg hiervan is de kleine groep mensen die wel veel vrijwilligerswerk doet in toenemende mate belast. Zij voelen veel verantwoordelijkheid en zien vaak niet de ruimte om afstand te doen van hun vrijwilligerswerk.

Al met al willen veel mensen graag iets betekenen als vrijwilliger, maar leidt de optelsom van bovengenoemde ontwikkelingen ertoe dat veel organisaties die drijven op vrijwilligers in de knel komen.

Bewoners(initiatieven) zoeken steun van de gemeente
We ervaren een afstand tussen de inwoners en de gemeente, onder andere versterkt door schaalvergroting van de publieke dienstverlening. De gemeente belemmert soms initiatieven vanuit inwoners. Dit komt onder meer door uitvoering en handhaving van de wet- en regelgeving en een angst voor het maken van fouten. De gemeente laat in de ogen van sommigen van ons veel bij het oude en regeert soms volgens de waan van de dag. Daarnaast moest de gemeente enkele jaren geleden door bezuinigen een stap terug doen.

Bij veel inwoners leeft het gevoel dat de gemeente niet altijd goed naar hen luistert. De gemeente neemt weinig initiatief, biedt weinig ruimte voor burgerparticipatie en faciliteert inwoners en verenigingen onvoldoende. De informatiestroom vanuit de gemeente laat daarbij ook te wensen over. Terwijl inwoners door social media juist steeds sneller worden geïnformeerd. Het beeld is

bovendien dat de gemeente veel initiatief vraagt van inwoners, vrijwilligers en verenigingen, maar hen financieel en praktisch te weinig ondersteunt.

Dit alles doet afbreuk aan het vertrouwen van inwoners in de overheid en politiek. Omgekeerd leeft onder gemeentelijke medewerkers het gevoel dat je het als gemeente ook niet snel goed kunt doen.

“We moeten er naar toe dat meer jonge gezinnen zich vestigen in de dorpen, maakt niet uit waar ze vandaan komen.”

“Rijkere ouderen blijven over. Zoekende jeugd krijgt geen woning.”

3.1 In ieder dorp zijn voldoende woningen beschikbaar die passen bij de behoefte van de inwoners

We willen dat onze dorpen leefbaar blijven. Jongeren zijn belangrijk voor het verenigingsleven. Het in ieder dorp bieden van voldoende woningen aan starters is daarom een belangrijk doel. Tegelijkertijd is niet altijd duidelijk of jongeren zelf ook daadwerkelijk in het dorp willen blijven wonen. We willen de woonwensen goed in beeld brengen en sluiten het woningaanbod daar zoveel mogelijk bij aan.

Voor ouderen geldt dit evenzeer. Op dit moment is het voor ouderen lastig om in hun dorp te blijven wonen. Er zijn te weinig woningen geschikt voor ouderen en ook de noodzakelijke voorzieningen zijn niet altijd aanwezig of op ouderen ingericht.

Om flexibel op de woonbehoeften in te kunnen spelen is er ruimte nodig voor kleinschalige initiatieven en eventueel experimentele woonvormen. Ook is intensieve samenwerking nodig tussen inwoners, gemeente en maatschappelijke organisaties zoals woningcorporatie IJsseldal Wonen.

Dit willen we bereiken:

1. **Ons woningaanbod sluit aan op de woonwensen van verschillende doelgroepen zoals starters en ouderen**
2. **Ouderen kunnen in hun eigen dorp blijven wonen, passend bij wat zij nodig hebben**
3. **De gemeente biedt ruimte aan mensen met de behoefte aan experimentele woonvormen en kleinschalige initiatieven**
4. **We werken continu samen om te voldoen aan de woonbehoeften van inwoners in ieder dorp**

3.2 In ieder dorp is een rijk verenigingsleven en er zijn voldoende mensen die initiatief nemen en helpen

Demografische veranderingen leiden onontkoombaar tot een afname van het aantal mensen in de kleine kernen. Dat is een gegeven. We streven als Voorster samenleving binnen deze randvoorwaarde naar een zo florerend mogelijk verenigingsleven.

Waar voorzieningen vanwege economische processen langzaam verdwijnen uit dorpen, kunnen er nieuwe initiatieven voor in de plaats komen. Vaak zijn deze nieuwe initiatieven afhankelijk van mensen in het dorp die de kar trekken en er gezamenlijk de schouders onder zetten. In de Voorster samenleving hebben we deze trekkers hard nodig. We koesteren en ondersteunen hen dan ook volop.

Omdat het initiatief van kartrekkers en inwoners zo cruciaal is, is het belangrijk dat de gemeente zoveel mogelijk met hen meedenkt en initiatieven waar mogelijk ondersteunt. De gemeente wil de komende jaren werken aan het financieel en praktisch ondersteunen van initiatiefnemers. Als de gemeente zelf plannen maakt of acties opzet, voelen inwoners zich geïnformeerd en betrokken.

Op dit moment staat een kleine groep mensen onder druk. Zij zijn degenen die de formele posities bekleden, bijvoorbeeld in de besturen. Velen van ons willen wel bijdragen door vrijwilligerswerk te doen, maar liever niet structureel en zonder bestuursverantwoordelijkheid te dragen. We kunnen meer inzet van mensen genereren als het leuk is voor mensen om bij te dragen aan maatschappelijke initiatieven, verenigingsleven of andere activiteiten in het dorp. We moeten dan wel onze inzet flexibeler kunnen leveren. Dat vereist dat we het vrijwilligerswerk op een geheel nieuwe manier organiseren.

Dit willen we bereiken:

1. **In ieder dorp zijn kartrekkers die initiatieven nemen en ontplooien waardoor het dorp leefbaar blijft**
2. **We vinden bijdragen en deelnemen aan activiteiten in het dorp, het verenigingsleven of maatschappelijke initiatieven leuk en aantrekkelijk**
3. **Onze bijdrage aan het verenigingsleven, maatschappelijke initiatieven en (dorps)activiteiten is behapbaar en flexibel**
4. **Verenigingen en organisaties werken samen om voldoende menskracht te mobiliseren voor hun activiteiten**
5. **De gemeente denkt mee met inwoners bij het opzetten en uitvoeren van hun initiatieven met betekenis voor het dorp**
6. **Inwoners voelen zich voldoende geïnformeerd en betrokken bij gemeentelijk beleid en initiatieven**

"Vrijwilligerswerk leeft echt onder de mensen. Natuurlijk zijn er hier ook individualisten. Maar het gros van de mensen is wel degelijk bereid om wat te doen in de verenigingen."

"Ik wil wel vrijwilligerswerk doen, maar hoe kan dat nou nog, naast mijn gezin en mijn baan? We zijn al zo druk."

3.3 De kernen en het buitengebied zijn bereikbaar, toegankelijk en veilig

Voorzieningen in de dorpen staan onder druk; dat maakt het belang van internet groter, of het nu gaat om boodschappen bestellen, een vergunning aanvragen bij het digitale loket van de overheid of het via internet bijwonen van een kerkdienst. Tegelijk raakt het leven steeds minder gebonden aan een fysieke vestigingsplaats. Het buitengebied wordt nog interessanter om te wonen en te werken. Dat vraagt wel om goede digitale verbindingen. Hoogwaardig internet is nodig voor bedrijfjes, studerende kinderen, maar bijvoorbeeld ook voor ICT-toepassingen in de zorg.

De fysieke verbindingen zijn net zo belangrijk als de digitale. De voorzieningen die buiten de dorpen liggen, zoals scholen en bepaalde zorgdiensten, moeten goed bereikbaar zijn vanuit alle kernen van de gemeente Voorst. Dat vereist voldoende beschikbaarheid van collectief en openbaar vervoer in al onze kernen.

Zichtbaarheid van wijkagenten creëert een gevoel van veiligheid in het buitengebied en in de kernen. We streven naar voldoende toezicht en handhaving op het platteland en in alle kernen. Zo voorkomen we veel kleine vormen van criminaliteit en verbeteren we de leefbaarheid.

Dit willen we bereiken:

1. **In ieder dorp zijn er geschikte ontmoetingsplekken die aansluiten bij de behoefte van alle groepen**
2. **Het buitengebied en de kleine kernen zijn goed ontsloten via hoogwaardig internet**
3. **In alle kernen is collectief en openbaar vervoer beschikbaar**
4. **We voelen ons veilig in het buitengebied en de kernen**
5. **In het buitengebied en de kernen is voldoende toezicht en handhaving**

"Als gemeente kun je niet afdwingen dat er in elke kern een supermarkt blijft. Maar je kunt wel helpen om een plek te maken die zorgt voor sociale verbondenheid. Een bruisend hart binnen de gemeenschap waar alles samen komt."

"Ik heb mij druk gemaakt over het feit dat de bibliotheek uit het dorp verdween. Dat was een plek waar mensen elkaar konden ontmoeten. Als ik nieuwe boeken ging halen bleef ik zo drie kwartier weg omdat ik met iedereen aan het kletsen was."

"Als jij iemand nodig hebt van de politie kan het wel een uur duren voordat er iemand komt. Dat vind ik voor het platteland een ernstige zaak."

de Bibliotheek

STREEFBEELD 4

WE ZIJN NIEUWSGIERIG, OPEN EN RESPECTVOL NAAR ELKAAR

Uitsluiting tegengaan
De samenleving wordt complexer; dat zet mensen onder druk. Tegelijk zijn we verwend geraakt door de steeds maar groeiende welvaart. Die lijkt een gevoel met zich mee te brengen van 'alles moet kunnen'. Het eigen leven is belangrijk, de ruimte voor begrip voor de ander lijkt af te nemen. Veel mensen vinden dat de wereld brutaler wordt en dat asociaal gedrag zich vaker voordoet.

De komst van nieuwkomers uit binnen- en buitenland in onze relatief gesloten kernen kan ertoe leiden dat mensen zich bedreigd voelen. Taal en cultuur vormen sowieso een barrière bij het elkaar leren kennen en begrijpen. Vluchtelingen hebben soms te kampen met heftige trauma's. Naast mensen vanuit andere regio's en landen, komen ook steeds meer mensen in de wijken wonen, die voorheen in een beschermende woonomgeving zouden wonen. Zij vertonen soms gedrag dat afwijkt van de norm.

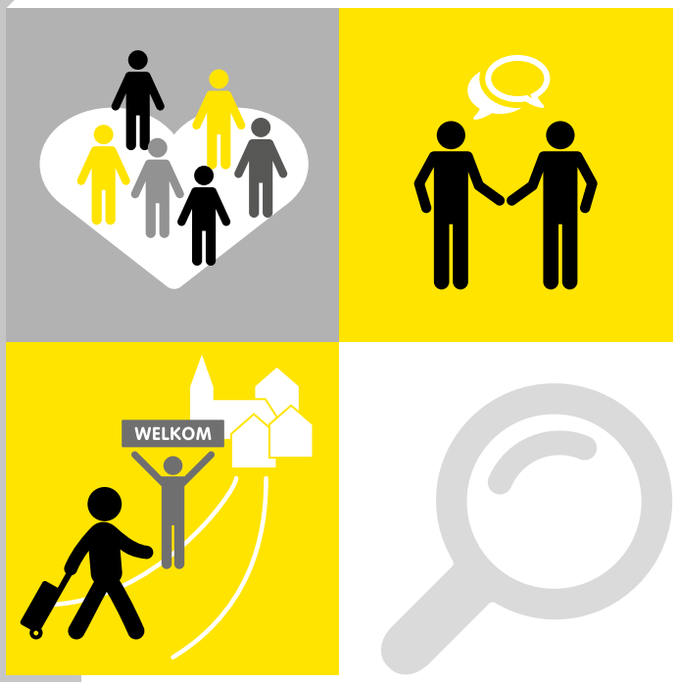

Onbekend maakt onbemind en het integreren van verschillende groepen in dorpen en wijken verloopt van twee kanten soms moeizaam.

Door al deze ontwikkelingen voelen groepen mensen zich buitengesloten, waardoor neerslachtigheid of verlies van eigenwaarde kan ontstaan. Bij andere groepen in de samenleving groeit juist de angst of boosheid.

Begeleiding van vluchtelingen schiet soms tekort
We weten vaak onvoldoende over de achtergrond van mensen uit andere landen. Daardoor kijken we vaak met een eenzijdige blik naar vluchtelingen. Ook ontbreekt soms slagvaardigheid bij de gemeente Voorst om tot een succesvolle integratie van vluchtelingen te komen. Ook blijft ondersteuning vaak beperkt tot een bepaalde periode. Hierdoor schiet de begeleiding van vluchtelingen soms tekort en ontstaan er allerlei problemen. Deze problemen worden vervolgens onvoldoende aangepakt. Allerlei instanties helpen, maar de regie ontbreekt soms. Het vangnet voor vluchtelingen is dan onvoldoende.

"Nu is er teveel hectiek. Er moet meer rust komen in de maatschappij. De lat moet niet overal zo hoog gelegd worden."

"Elkaar aanspreken op fout gedrag wordt minder gedaan. Mensen pakken eerder de telefoon om een filmpje te maken dan dat ze hulp bieden."

Hoe werken we toe naar het bereiken van dit streefbeeld? Dat doen we via drie oplossingsrichtingen:

4.1 We zijn open en respectvol naar elkaar

We streven in Voorst naar een samenleving waarin we het gesprek met elkaar voeren, elkaar durven en kunnen aanspreken op ons gedrag en elkaars gewoonten en waarden proberen te begrijpen. Aandacht en begrip voor een ander vereist dat we zelf ook rust ervaren.

Onderling respect en tolerantie voorkomen dat mensen zich afkeren van de maatschappij, zich isoleren of dat mensen boos worden op de samenleving. Het maakt mogelijk dat we signaleren wanneer anderen in problemen komen en elkaar waar nodig ondersteunen.

Dit willen we bereiken:
1. **We nemen de tijd en rust voor onszelf en elkaar**
2. **We verplaatsen ons in de ander en oordelen en veroordelen laten we achterwege**
3. **We mogen elkaar aanspreken op ons gedrag**

4.2 We begrijpen en accepteren verschillen in gedrag, uiterlijk, geaardheid of afkomst

Respectvol samenleven betekent dat we onderlinge verschillen begrijpen en accepteren. Onbekend maakt onbemind, dus we investeren erin om elkaar te leren kennen. In een samenleving waarin mensen zich gezien en erkend voelen, kunnen we ons goed ontwikkelen en staan we voor elkaar klaar.

Zo voorkomen we dat inwoners zich niet geaccepteerd voelen, boos worden of somber. We laten niet gebeuren

dat mensen hun gevoel van eigenwaarde verliezen of zich afkeren van de samenleving.

Dit willen we bereiken:

1. **We hebben kennis van wat ander gedrag betekent en waar het vandaan komt**
2. **We zijn gewend aan een straatbeeld waarin sommige mensen in onze ogen afwijkend gedrag vertonen**
3. **We kennen elkaar ondanks verschillende achtergronden**

"Als je iets niet kent, vind je het al snel raar en eng. Maar als je iets van mensen weet, wie het zijn, hoe ze zich gedragen, waar een bepaald gedrag vandaan komt, dan wordt het veel makkelijker te accepteren."

“Niet iedereen denkt zoals ik. Soms zijn Nederlandse mensen een beetje afstandelijk.”

4.3 We leven in harmonie met bestaande en nieuwe inwoners

We investeren erin dat nieuwkomers en bestaande inwoners elkaar leren kennen. Beiden hebben daarin een rol. We zien nieuwkomers met vertrouwen tegemoet. Tegelijkertijd stimuleren we nieuwkomers om kennis van de taal en lokale cultuur te verwerven. We streven op deze manier naar een succesvolle integratie van nieuwkomers.

Dit willen we bereiken:

1. **We zien nieuwkomers met vertrouwen tegemoet**
2. **We ondersteunen iedere nieuwkomer zolang als nodig om succesvol te integreren**
3. **Nieuwkomers vergaren kennis van de lokale cultuur en taal**

KOOLMAN & CO

STREEFBEELD 5

WE MAKEN ALLEN DEEL UIT VAN DE SAMENLEVING

Het is niet voor iedereen makkelijk om mee te komen
In onze samenleving draait het steeds meer om prestaties. Tegelijk wordt onze samenleving steeds complexer, met een nadruk op tekst en op intellect. Dit gaat gepaard met een hoge mate van digitalisering van administratie en communicatie. Voor veel mensen geeft dit uitdagingen in het dagelijkse leven. Denk aan mensen die laaggeletterd zijn, mensen met een verstandelijke beperking, mensen met niet aangeboren hersenletsel, mensen met een migratie-achtergrond.

Een deel van de bevolking van de gemeente Voorst is van oudsher laaggeletterd. Kinderen die in een taalarme omgeving opgroeien, zo constateren leerkrachten, hebben zelf ook grote kans op taalachterstand. Taal- en spraakproblemen bij kinderen lijken toe te nemen (zie pagina 10 bij Streefbeeld 1).

Aan al deze mensen stelt de samenleving steeds meer eisen waaraan ze moeilijk kunnen voldoen. Mensen die een goed netwerk hebben waarop ze kunnen leunen, redden zich veelal nog. Wie dat netwerk mist, komt al snel in de problemen. Dat komt, doordat we mensen in toenemende mate op hun eigen kracht aanspreken. De tweedeling tussen mensen die kunnen meekomen en zij die niet kunnen meekomen vergroot en verdiept. Sommigen krijgen het gevoel dat de samenleving er niet voor hen is en keren zich daarvan af. Met alle gevolgen van dien.

Een plek op de werkvloer kan een groot verschil maken
Om een aantal redenen zitten mensen die moeilijk kunnen meekomen in de maatschappij vaak werkloos thuis. Als deze situatie lang aanhoudt, ontstaan allerlei problemen of deze worden versterkt, van armoede tot eenzaamheid en depressieve gevoelens.

Kwetsbare jongeren vallen regelmatig tussen wal en schip als zij niet langer leerplichtig zijn. Dit is versterkt door gewijzigde regelgeving (onder andere het afbouwen van de Wajong-regeling).

Door automatisering en bezuinigingen verdwijnen verschillende soorten werk. Mensen waarvan de baan wordt opgeheven komen soms moeilijk weer aan het werk.
Er is vaak geen goede overdracht van het UWV naar de gemeente. De nazorg vanuit het UWV ontbreekt, waardoor mensen langer op de bijstand zijn aangewezen dan nodig. Wel zijn er bij verschillende organisaties werkervaringsplekken en worden er proefplaatsingen gedaan. Maar werknemers op dergelijke werkplekken missen vaak de waardering en willen graag een ‘echte’ baan.

Overigens kan het voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ook heel lastig zijn om ‘gewoon’ mee te draaien op de werkvloer. Zij hebben hierbij meer ondersteuning nodig dan beschikbaar is. Ze krijgen onvoldoende begeleiding en de eisen zijn voor hen te hoog. In het licht daarvan investeert de gemeente onvoldoende in deze groep mensen om hen duurzaam aan een plek op de werkvloer te helpen.

De werkgevers die zouden moeten zorgen voor werkplekken weten door ingewikkelde regels en bureaucratie vaak niet wat allemaal mogelijk is bij het aannemen van ‘mensen uit de kaartenbak’. Veel werkgevers vinden daardoor het risico te groot en nemen geen mensen uit deze groep aan.

Financiële problemen
Steeds meer mensen in ons land kampen met financiele problemen. Daardoor kunnen ze in een uitzichtloze situatie belanden of zelfs buiten de samenleving komen te staan. Het gevaar is dat er een tweedeling in de maatschappij ontstaat tussen arm en rijk, waarbij armoede van generatie op generatie wordt doorgegeven.
Ook in Voorst is er een groep mensen die moet rondkomen van een laag inkomen of uitkering en de kosten van levensonderhoud ziet toenemen. Deze groep leeft in (stille) armoede en heeft weinig of geen mogelijkheden om een financiële tegenslag op te vangen.
Juist voor mensen met een laag inkomen leidt de manier waarop de overheid omgaat met uitkeringen en toeslagen soms tot een vergroting van de problematiek. Door snelle veranderingen in de regelgeving verliezen mensen het overzicht. Wanneer ze dan niet goed worden ondersteund bijvoorbeeld bij het aanvragen van een toeslag, moeten ze later ineens een fors bedrag terugbetalen. Zo ontstaan schulden.

Natuurlijk komen er ook mensen in de problemen doordat zij onvoldoende de tering naar de nering kunnen zetten. Bijvoorbeeld doordat ze (te) gevoelig zijn voor de vele prikkels en verleidingen in deze samenleving. Het helpt daarbij niet dat mensen relatief makkelijk geld kunnen lenen, ook als het twijfelachtig is of ze dat kunnen terugbetalen.

Overigens kunnen ook inwoners met midden- of hogere inkomens in financiële problemen raken, bijvoorbeeld door plotseling veranderende leefomstandigheden, zoals een scheiding of het verlies van een baan. Na de economische crisis van 2008 raakten veel mensen bijvoorbeeld in moeilijkheden doordat ze hun huis niet (of alleen met een groot verlies) konden verkopen.

Dit soort oorzaken kunnen ertoe leiden dat inwoners grote schulden opbouwen, waar zij geen uitweg meer uit weten. Dan is het cruciaal dat hun problemen worden gesignaleerd, dat mensen toegang hebben tot ondersteuning en dat de schuldhulpverlening optimaal functioneert.

Hoe werken we toe naar het bereiken van dit streefbeeld? Dat doen we via vier oplossingsrichtingen:

5.1 Kwetsbare mensen krijgen voldoende kansen om een plek op de werkvloer te vinden

Mensen die mee kunnen doen in de samenleving zijn gelukkiger en ontwikkelen minder problemen. We streven er naar dat zoveel mogelijk mensen een betaalde of onbetaalde plek op de werkvloer vinden, om naar eigen vermogen te kunnen werken. De obstakels die daarbij opdoemen nemen we zoveel mogelijk weg.
Mensen krijgen begeleiding op maat zodat zij met succes kunnen meedraaien op de werkvloer. Voor jongeren die van school komen en voor mensen die hun baan verliezen zoeken we zo snel mogelijk een geschikte plek. Om dit te bereiken maken we het werkgevers zo makkelijk mogelijk om plekken aan te bieden. We investeren er in dat werkgevers en werkzoekenden elkaars werelden beter begrijpen, zodat er meer begrip ontstaat. Het UWV en de gemeente werken hierin goed samen, stemmen hun werkwijze af en dragen goed over.

"Het is niet alleen werk, maar ook erbij horen, trots zijn en je verder ontplooien."

"Zonder werk is het leven minder mooi."

Dit willen we bereiken:

1. **Werkgevers bieden ook aan kwetsbare mensen voldoende plekken om naar eigen vermogen te kunnen werken**
2. **We bieden mensen naar behoefte begeleiding op maat zodat zij met succes meedraaien op de werkvloer**
3. **Jongeren die van school komen en mensen zonder werk krijgen zo snel mogelijk een geschikte plek op de werkvloer**
4. **We maken het onze werkgevers zo makkelijk mogelijk om werk- en leerplekken aan te bieden aan jongeren of mensen zonder werk.**
5. **Werkgevers en werkzoekenden weten van elkaars werelden en hebben begrip voor elkaar**
6. **Gemeente en UWV werken goed samen bij het ondersteunen van mensen op zoek naar een plek op de werkvloer**

5.2 Mensen met taal- en spraakproblemen kunnen zich redden en zich ontwikkelen

We vinden het belangrijk dat iedereen kan meekomen. Ook in een maatschappij die steeds meer is gericht op tekst en intellect, en door digitalisering ingewikkelder wordt. Daarom willen we alle taaluitingen in de Voorster samenleving begrijpelijk maken. Ook willen we kinderen die opgroeien in taalarme gezinnen extra ondersteunen zodat zij de kans krijgen zich te ontwikkelen. Volwassenen die dat nodig hebben krijgen hulp en ondersteuning bij handelingen waarvoor kennis van rekenen en taal nodig is.

Dit willen we bereiken:

1. **Alle communicatie-uitingen in de Voorster samenleving zijn voor iedereen te begrijpen**
2. **Kinderen met laaggeletterde ouders ontwikkelen hun taal en spraak met steun van buiten het gezin**

3. **We bieden mensen die moeite hebben om mee te komen in de complexe samenleving langdurige begeleiding bij handelingen waarvoor kennis van rekenen en taal nodig is**

"Ik kom veel mensen tegen die toch ineens de bril vergeten zijn, die vragen of ik iets wil voorlezen."

"Er moet plezier in taal zijn, geen strenge toetsen of boeken, maar zangkoren, taalspelletjes, voorlezen in de bibliotheek, muziek op school – dat is ook allemaal taal."

5.3 We hebben onze financiële situatie op orde

Als we onze eigen financiële situatie overzien komen we niet snel in financiële problemen. We begrijpen de gevolgen van onze aankopen en leningen en wat dit inhoudt voor onze portemonnee. Ook zijn we dan in staat om de prikkels en verleidingen te weerstaan die de huidige maatschappij biedt. Bijvoorbeeld het gemak waarmee een product online besteld wordt, of het online afsluiten van een lening. We willen investeren in jongeren zodat zij zich bewust zijn van hun financiële situatie.
Mensen die moeite hebben om mee te komen in deze complexe samenleving, waarvan het risico groot is dat ze schulden opbouwen, bieden we extra hulp om hun eigen financiële situatie te overzien. We stemmen onze werkwijze op hun behoefte af, dat vergt begrip en geduld.

De voorspellingen zijn dat de kosten voor levensonderhoud in de toekomst toenemen. Denk hierbij aan energiekosten maar ook het duurder worden van (gezond) voedsel. We willen dat de groep mensen met een laag inkomen deze stijgende kosten in de toekomst ook weet op te brengen. De gemeente biedt regelingen voor mensen met een laag inkomen om hen tegemoet te komen in bepaalde kosten. Te weinig mensen die hiervoor in aanmerking komen maken hier gebruik van. We willen deze groep beter bereiken.

Wij vangen de signalen op van inwoners die in financiële problemen dreigen te komen en weten hen te bereiken. Bijvoorbeeld in geval van onverwachte uitgaven of hoge zorgkosten. Financiële problemen kunnen ontstaan bij grote veranderingen in ons leven ('life-events'). Wanneer bijvoorbeeld een inwoner met een laag inkomen net iets meer gaat verdienen vervalt soms het recht op bepaalde toeslagen. De belastingdienst vordert vervolgens de teveel ontvangen toeslag terug. Dit kan een flinke opgave zijn om terug te betalen voor iemand met een laag inkomen. Een financieel probleem kan hierdoor snel ontstaan.

Binnen de gemeente Voorst bevorderen we een ruime expertise op het gebied van toeslagen en regels. Op deze manier kunnen we mensen goed helpen en duidelijk advies geven over de toeslagen en regelingen. Daarnaast weten hulpverleners en klantmanagers wat deze veranderingen voor de mensen betekenen, ze kunnen zich inleven in de situatie en handelen hiernaar. Wanneer mensen tijdelijk geen inkomsten hebben, willen wij voorkomen dat mensen zonder geld komen te zitten, bijvoorbeeld omdat zij moeten wachten op een uitkering.

Dit willen we bereiken:

1. **We overzien onze eigen financiële situatie en begrijpen de consequenties van aankopen en leningen**
2. **We verplaatsen ons in mensen die het moeilijk vinden om hun eigen financiële situatie te overzien en stemmen onze werkwijze daarop af**
3. **Voor mensen met een laag inkomen zijn de hogere kosten van levensonderhoud ook in de toekomst op te brengen**
4. **Mensen met een laag inkomen benutten de daarvoor beschikbare regelingen volop**
5. **De gemeente heeft mensen in beeld die in de financiële problemen kunnen komen omdat zij een laag inkomen hebben of hoge vaste lasten.**
6. **We bieden mensen die in de financiële problemen kunnen komen (bijvoorbeeld bij bepaalde life-events) gevraagd en ongevraagd advies**
7. **Mensen die (tijdelijk) geen inkomsten hebben komen in onze gemeente niet in financiële problemen**

> *"Je komt bij mensen, daar staan zakken vol met post. Die brieven willen ze allemaal niet meer lezen want het is toch alleen maar ellende."*

5.4 We voorkomen dat schulden verergeren en tot andere problemen leiden

Wanneer mensen schulden hebben, voorkomen wij dat deze verergeren en tot andere problemen leiden. We bieden intensieve, persoonlijke begeleiding op maat op alle leefgebieden waar dit nodig is. Mensen die uit de schulden komen, krijgen waar nodig ook naderhand nog ondersteuning om te voorkomen dat zij opnieuw in de problemen komen. Ondanks dat mensen schulden hebben kunnen zij blijven deelnemen aan activiteiten in de samenleving. Door te investeren in gezinnen met kinderen die nu opgroeien in armoede willen we voorkomen dat die kinderen later in een zelfde situatie belanden.

"Toen mijn schuldenprobleem ontstond kon ik de situatie niet meer overzien. Je kan niet meer helder nadenken wat de beste manier is om het op te lossen. Wat mij het meest had geholpen is een kordaat, actief persoon die samen met mij aan de slag was gegaan."

Dit willen we bereiken:

1. **We zorgen dat mensen met schulden, en met name kinderen, actief blijven in de samenleving**
2. **We ondersteunen mensen met schulden (of die net uit de schulden komen) op alle benodigde leefgebieden**
3. **Kinderen die opgroeien in armoede leven later zelf niet in armoede**

STREEFBEELD 6

WE ZORGEN VOOR ELKAAR

Steeds meer inwoners voelen zich eenzaam en geïsoleerd
In onze samenleving met tal van mogelijkheden voelen we ons in toenemende mate druk en gejaagd. De individualisering en ontkerkelijking, aangejaagd door onder meer stijgende welvaart, leiden er toe dat we ons minder verenigen, althans op de traditionele wijze. Digitalisering van het economische en sociale leven roept een gevoel van vervreemding van elkaar op. Het gevoel leeft dat persoonlijk contact steeds meer afneemt en dat we minder naar elkaar omkijken. Velen van ons missen geborgenheid in de directe omgeving. Dit alles leidt er toe dat steeds meer mensen van alle leeftijden zich alleen voelen.

Het aantal ouderen neemt toe. Het aantal mensen dat (alleen) thuis blijft wonen groeit ook, onder andere door het verdwijnen van verzorgingshuizen. In de kleine kernen is het aantal voorzieningen afgenomen. Voor oudere mensen die minder goed ter been worden, is het moeilijker om mee te komen. De drempel wordt hoger en hun wereld steeds kleiner.

Gevoelens van eenzaamheid komen net zo veel voor onder jonge mensen als onder oude mensen. Op eenzaamheid rust, net als op veel andere problemen, een taboe. We praten er niet over. Ook zien veel mensen zichzelf niet als eenzaam. Sommigen vinden het moeilijk om hulp te zoeken, of weten niet dat er manieren zijn om met andere mensen in contact te komen.

Van ons allen wordt verwacht dat we onszelf meer redden en aanspraak doen op ons netwerk. Dat geldt ook voor kwetsbare mensen die vanuit zorg eerder terug naar huis moeten en ouderen die niet langer in een verzorgingstehuis terecht kunnen. We willen voorkomen dat mensen zonder netwerk of vangnet vereenzamen of achterop raken. We moeten meer voor elkaar zorgen. Er ontstaat meer druk op mantelzorgers. De professionele zorg ondersteunt vrijwilligers en mantelzorgers zodat zij niet overbelast raken.

Grenzen aan de eigen kracht
De combinatie van politiek noodzakelijk geachte bezuinigingen in de zorg met de opkomst van een nieuw paradigma in de zorg ('van zorg naar ondersteuning') heeft geleid tot meer inzet op onze eigen kracht. Concreet betekent dit dat minder zorg beschikbaar is en dat meer gevraagd wordt van ons eigen netwerk. Ook komen we minder snel in aanmerking voor een opvang of woonplek in een voorziening. We worden geacht langer thuis te blijven, of eerder naar huis terug te keren.

Voor bepaalde kwetsbare doelgroepen, bijvoorbeeld mensen met niet aangeboren hersenletsel, kan dit leiden tot problemen in de thuissituatie. Wie niet kan terugvallen op een voldoende sterk netwerk raakt al snel in de problemen. Waar mensen in de directe omgeving wel steun vinden ervaren de mantelzorgers een toenemende druk. De combinatie van deze ontwikkelingen kan er toe leiden dat problemen van mensen verergeren en hun veiligheid in gevaar komt.

Mensen die hulp nodig hebben komen niet altijd in zorg
Er kunnen verschillende redenen zijn waardoor inwoners die eigenlijk zorg nodig hebben daar geen beroep op doen. Bijvoorbeeld omdat we ons schamen en graag zelf onze problemen willen oplossen. Wanneer we hulp zoeken, ervaren we een hoge drempel om naar de gemeente te gaan. We weten vaak niet precies dat we zorg kunnen krijgen en (het idee van) een hoge eigen bijdrage weerhoudt ons soms om hulp te vragen. Het gevolg is dat er problemen achter de voordeur verborgen blijven, we ons moeilijk melden en, als we alleen thuis zitten, moeilijk bereikbaar zijn.

Sommige redenen waardoor we niet in zorg komen, hebben te maken met ontwikkelingen in de zorgsector. Zo zijn er door de transitie en de bezuinigingen in de sector minder contactmomenten met inwoners/cliënten. Professionals hebben soms te weinig kennis over bepaalde problemen om deze goed te signaleren. Door de regelgeving raken kwetsbare jongeren als ze volwassen worden buiten beeld.

De toegang tot de zorg wordt nog verder bemoeilijkt door het feit dat inwoners verzuipen in alle informatie over het complexe zorgaanbod. We weten daarbij niet precies wat het Centrum voor Jeugd en Gezin doet, wat het Maatschappelijk Netwerk Voorst of het Wmo-loket te bieden hebben. Hierdoor weten we niet altijd waar we terecht kunnen.

Voorgaande constateringen hebben soms tot gevolg dat we signalen die inwoners afgeven niet opmerken of niet herkennen. Of we signaleren pas problemen als die al groot zijn geworden. De mensen die niet in beeld zijn vallen tussen wal en schip en hun problemen stapelen zich op.

Knuffel Salon
Tipikamp
Toilet

Financiering en verantwoording: grote druk op onze zorg
De introductie van marktwerking heeft geleid tot een zorgstelsel dat weinig oog heeft voor de mens. De financiering van onze zorg is gebaseerd op producten waarvoor mensen een indicatie moeten krijgen. Zorgpartijen moeten aanbesteden en verantwoorden aan de financiers. De financiers controleren de zorgpartijen. De regeldruk en administratieve handelingen in de zorg zijn hierdoor enorm toegenomen.

De decentralisaties in de zorg hebben deze bureaucratisering versterkt. Er zijn meer opdrachtgevers en financiers, veelal met eigen regels en voorwaarden en eigen verantwoordingssystemen. Niet alleen hulpverleners worden hierdoor meer belast; het aantal mensen in de sector dat niet direct zorg levert, is gegroeid (controllers, managers, accountants).

Door de aanbestedingen zijn veel nieuwe zorgaanbieders op de markt gekomen. Vernieuwing is in sommige gevallen goed. Maar hoe weten afnemers van de zorg én financiers of een nieuwe zorgaanbieder de kwaliteit levert die nodig is? Ook dit heeft geleid tot een toenemende verantwoording en controlezucht. De concurrentie op de zorgmarkt maakt bovendien dat zorgpartijen zichzelf in stand proberen te houden. Het aanbodgerichte denken is daarmee versterkt: beter iets meer behandelen dan iets minder, beter iets minder samenwerken met andere zorgverleners dan iets meer.

Door al deze ontwikkelingen heeft de zorg minder oog voor mensen. De zorg raakt gefragmenteerd. Niemand overziet het geheel en stuurt daarop. Preventie is het kind van de rekening. De zorgkosten nemen bovendien steeds meer toe. De vergoedingen vanuit de verzekeraars nemen af. En steeds meer mensen raken tussen wal en schip.

De gemeente zoekt haar rol in de zorg
Drie jaar na de transitie is de gemeente Voorst op zoek naar haar rol in het zorgveld. Terugkijkend zien wij dat gemeenten onvoldoende waren voorbereid op alle nieuwe zorgtaken die zij op zich moesten nemen. Visie en continuïteit van beleid ontbraken nog binnen de gemeente. Voor een kleine gemeente als Voorst is het niet eenvoudig om alle benodigde kennis in huis te hebben.

Gevolg van deze ontwikkelingen is dat het Centrum Jeugd en Gezin en het Maatschappelijk Netwerk Voorst hun rol zoeken waardoor het voor hulpverleners niet altijd duidelijk is wie zij waarvoor moeten hebben. De gemeente streeft naar meer ‘regie op de toegang’, maar stuurt te weinig op de kwaliteit en de uitvoering van de vele zorgaanbieders. Ook indiceert de gemeente niet altijd goed.

De kanteling in de zorg ging gepaard met bezuinigingen. De gemeente probeert daarom dure zorg te vermijden, wat juist ten koste kan gaan van preventie. Hierdoor wordt specialistische hulp te laat ingeschakeld vanuit het idee van kostenbesparing.

De gemeente Voorst ligt tussen grote steden (en gemeenten) in waardoor het niet altijd even duidelijk is wanneer welke gemeente ergens over gaat. Daarbij is het lastig voor cliënt en hulpverlener dat werkwijzen per gemeente verschillen. Dit leidt soms tot frustratie. Er is sprake van een hoge werkdruk en caseload bij de gemeente.

De ontstane bureaucratie leidt er toe dat mensen minder of te laat zorg krijgen. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat processen traag gaan en wachttijden ontstaan. Soms staat of valt de hulp met de daadkracht van een individuele hulpverlener.

Al deze ontwikkelingen maken dat mensen niet of onvoldoende in zorg komen en dat de zwaarte van problematiek van mensen kan toenemen.

Hoe werken we toe naar het bereiken van dit streefbeeld? Dat doen we via vier oplossingsrichtingen:

6.1 We bieden geborgenheid in onze directe omgeving en we kijken naar elkaar om

Sociale cohesie in buurten en kernen is buitengewoon belangrijk om te voorkomen dat mensen (jong en oud) op deze tweede wijze vereenzamen of er alleen voor komen te staan. Wanneer mensen elkaar kennen, ontstaat er meer gelegenheid en openheid om elkaar te kunnen helpen. Om voor elkaar klaar te staan, moet je elkaar kennen: hiervoor is ontmoeting en persoonlijk contact noodzakelijk.

Mensen geven vaak niet uit zichzelf aan dat ze zich eenzaam voelen. We willen eenzaamheid uit de taboesfeer halen door er meer over te praten. Ook willen we mensen helpen om zich bewust te worden van hun gemis aan contacten. Eenzaamheid ontstaat namelijk niet van de één op de andere dag, het is een sluipend proces. Als mensen zich durven uit te spreken, is het belangrijk dat we daarna ook mensen kunnen ondersteunen om meer sociale contacten aan te gaan en hun sociale netwerk op peil te houden of zelfs te vergroten. Daarbij is het belangrijk dat we weten wat de behoefte van mensen zelf is, zodat we zoveel mogelijk kunnen aansluiten bij hun vraag.

Eenzaamheid ontstaat vaak door het verlies van een belangrijke persoon in ons leven. Deze vorm van eenzaamheid kunnen we eigenlijk niet oplossen. We kunnen deze persoon immers nooit vervangen. Eenzaamheid ontstaat ook doordat onze verwachting van het aantal sociale contacten niet overeenstemt met de realiteit.

Dit willen we bereiken:

1. **We ontmoeten elkaar in onze buurt**
2. **We staan waar nodig voor elkaar klaar**
3. **De directe omgeving en (maatschappelijke) organisaties vangen signalen van eenzaamheid op en melden deze**
4. **We durven ons uit te spreken als we ons eenzaam voelen (eenzaamheid uit de taboesfeer)**
5. **We sluiten met ons aanbod aan bij de behoefte van mens**en met gevoelens van eenzaamheid

"Ik ken hier in Voorst heel veel mensen en ik word gekend door heel veel mensen. In de stad kan het gebeuren dat iemand drie weken dood in huis ligt. Dat kan ik me hier niet voorstellen. Daar zou ik erg van schrikken als dat hier gebeurde."

6.2 Ook als we kwetsbaar zijn tellen we mee en zijn we deel van de samenleving

"Bedenk eens, hoe sta ik er zelf voor over twintig jaar? Waar heb ik dan behoefte aan? En ga dan eens langs bij de buurvrouw en zeg: Moet ik even een boodschapje voor je doen?"

"We gaan vanuit het verzorgingstehuis een Burendag organiseren. Ook al is het alleen maar gezellig rond de tafel met een kopje koffie. Daar komen mensen elkaar tegen. We gaan gewoon met een ansichtkaartje de deuren langs, met de vraag: buurvrouw kom je op de koffie?"

Mensen die kwetsbaar zijn of worden, bijvoorbeeld vanwege ouderdom, psychiatrische klachten, niet aangeboren hersenletsel of dementie, blijven langer thuis. Juist voor kwetsbare mensen is het hebben van sociale contacten en een vangnet erg belangrijk.

We willen hen ondersteunen om zo mobiel en zelfredzaam mogelijk te blijven. Zo kunnen zij bij ontmoetingsplekken, voorzieningen en winkels blijven komen. Voor kwetsbare mensen die niet thuis kunnen blijven wonen willen we voldoende geschikte opvang- en woonplekken in onze eigen gemeente realiseren. Dat geldt voor diverse doelgroepen, waarbij het nodig is om de behoefte te achterhalen. Waar mensen een beperkt eigen netwerk hebben, of (weer) thuis komen wonen vanuit de zorg is er een vangnet aanwezig dat zorgt voor gepaste ondersteuning.

Veel kwetsbare mensen krijgen hulp van mantelzorgers. Dat is een zware en verantwoordelijke taak. We willen mantelzorgers ondersteunen en bij hen het besef laten landen dat zij in onze samenleving altijd kunnen terugvallen op professionele zorg.

Dit willen we bereiken:

1. **Kwetsbare mensen krijgen naar hun gevoel voldoende aandacht en hebben voldoende sociale contacten**
2. **We ondersteunen kwetsbare mensen om mobiel en zelfredzaam te blijven**
3. **Kwetsbare mensen weten waar ze hulp of ondersteuning kunnen krijgen om hun sociale netwerk te vergroten**
4. **Mantelzorgers weten dat ze kunnen terugvallen op professionele zorg**
5. **We bieden aanvullende ondersteuning aan mensen met een te beperkt eigen netwerk**

6. **We steunen mensen die vanuit de zorg thuis komen of thuis wonen en kwetsbaar zijn**
7. **We bieden voldoende geschikte opvang- en woonplekken voor kwetsbare mensen in onze eigen gemeente**

6.3 We ontvangen tijdig passende hulp

Om inwoners tijdig zorg te kunnen bieden en problemen niet te laten verergeren, is het belangrijk dat ze in beeld zijn bij instanties en zorgverleners. Dat betekent dat we signalen van mensen die zorg nodig hebben zo vroeg mogelijk herkennen en kunnen plaatsen. Hiertoe is veel kennis nodig van dergelijke signalen en moeten mensen signalen durven en kunnen melden. Bovendien moet de follow up na melding van een signaal goed georganiseerd zijn.
Ook is het essentieel dat we inwoners bereiken. Eén van de grootste uitdagingen is namelijk om mensen te bereiken die zelf nog onvoldoende bewust zijn van hun hulpvraag. Ook willen we mensen bereiken die we normaal gesproken niet kunnen bereiken. Een specifieke groep daarin zijn jongeren die omdat ze volwassen worden uit Jeugdzorg komen. Een deel van deze jongeren verdient onze blijvende aandacht, om te voorkomen dat zij problemen krijgen.

We zetten in op meer openheid: wanneer inwoners een hulpvraag durven stellen, kunnen ze geholpen worden. We willen dus bereiken dat inwoners zich kwetsbaar durven op te stellen en om hulp vragen, zonder 'vraagverlegenheid' te vertonen. Om mensen de hulpvraag te laten stellen is het belangrijk dat mensen voldoende weten over het hulpaanbod en of ze bijvoorbeeld een eigen bijdrage moeten betalen.

Inwoners die hulp zoeken moeten de toegang naar zorg goed weten te bewandelen. Daarvoor is het van belang dat ze het CJG, MNV en Wmo-loket voldoende kennen en zich vertrouwd genoeg voelen om hun hulpvraag te stellen. Binnen de gemeente ontwikkelen we kennis om signalen goed te kunnen beoordelen en mensen direct de juiste zorg te bieden passend bij hun behoefte.

“Zelfredzaamheid wordt opgelegd, maar niet iedereen heeft daar de basisvaardigheden voor. Ik denk dan aan mijn schoonmoeder, die het heel erg moeilijk vindt om hulp te vragen, zoals zoveel mensen van haar generatie. Als je dan geen netwerk om je heen hebt...”

“Als je jong bent heb je niet altijd in de gaten hoe erg je in de problemen zit. De hulpverleners zien dat wel, maar je weet nog niet dat je hun hulp nodig hebt.”

Dit willen we bereiken:

1. **We signaleren mensen met problemen tijdig en handelen daarnaar**
2. **Gemeente en maatschappelijke organisaties bereiken mensen met hulpvragen**
3. **Kwetsbare jongeren die vanuit Jeugdzorg uitstromen blijven in beeld**
4. **We weten voldoende over het zorgaanbod om tijdig hulp te vragen**
5. **We voelen ons veilig en vertrouwd om hulp te zoeken (geen vraagverlegenheid)**
6. **We weten waar we terecht kunnen als we hulp of ondersteuning nodig hebben**
7. **De gemeente heeft voldoende kennis in huis en schakelt tijdig specialistische kennis in om te beoordelen welke zorg we nodig hebben**
8. **We krijgen direct de hulp die we nodig hebben, passend bij onze behoefte**

6.4 Onze zorg is effectief en kwalitatief hoogwaardig

Onze zorg werkt vanuit de behoefte van mensen met een zorgvraag. Daarvoor willen we werken aan een balans tussen vertrouwen en verantwoording, waarbij financiers van zorg sturen op de effecten van interventies. Het uitvoeren van regels en administratie komt in dienst te staan van een effectieve en kwalitatief hoogwaardige zorg. De financiers van zorg stemmen hiertoe hun werkwijze zoveel mogelijk op elkaar af. Zo blijft de administratiedruk voor zorgaanbieders binnen de perken.

Sinds de overheveling van veel zorgtaken naar de gemeente is hard gewerkt aan het opzetten van het Centrum Jeugd en Gezin en het Maatschappelijk Netwerk Voorst. Ook de komende jaren werkt de gemeente door aan de organisatie van de zorg. Het doel is dat de rollen en werkwijze van de partners in het zorgnetwerk duidelijk zijn, zodat de zorgverlening effectief is. De zorg werkt daarbij goed samen, ook al zijn de organisaties soms concurrenten van elkaar, in het belang van de inwoners van de gemeente Voorst.

Dit willen we bereiken:

1. **Onze zorg werkt vanuit de behoefte van mensen met een zorgvraag**
2. **Financiers van zorg sturen op de effecten van interventies met een goede balans tussen vertrouwen en verantwoording**
3. **Het uitvoeren van regels en administratie staat in dienst van een effectieve en kwalitatief hoogwaardige zorg**
4. **Financiers van zorg, in het bijzonder de gemeenten, stemmen hun werkwijze richting zorgverleners op elkaar af**
5. **De rollen en werkwijze in ons lokale zorgnetwerk zijn duidelijk**
6. **Onze zorg werkt goed samen in het belang van de inwoners van de gemeente Voorst**

"Waarom zoveel bureaucratie? waarom al die formuliertjes invullen? Waarom moet iemand die een rollator nodig heeft of een rolstoel, ellenlange lijsten invullen?"

"Iedere misstap in de zorg wordt gevolgd door een regel. Zo komen er steeds meer regels. We leggen elkaar veel te veel aan de ketting."

Met veel dank aan de projectteam leden van Voorst onder de Loep

- Peter Bast
- Ernst van Beek
- Koen van Bremen
- Niek van Gurp
- Leon Hoeben
- Henriëtte Kodden
- Lien de Kruiff
- Yvonne Lengkeek
- Anke Mensen-Wolbert
- Nadia Strieker
- Jessica de Vries

En de vele anderen uit de Voorster samenleving die hebben bijgedragen.

Colofon

Dit is een uitgave van
Gemeente Voorst
Postbus 9000
7390 HA Twello
www.voorst.nl/onderdeloep

Tekst
projectteam De Loep
Tekst citaten: Bloemlezing Voorst onder de Loep en gesprekken met ervaringsdeskundigen

Redactie
Sander Kooistra

Fotoverantwoording
Pagina 18 (l.b.): Gemeente Voorst
Pagina 45 (l.o.): Gemeente Voorst
Pagina 52 en 53: Projectteam De Loep
Alle overige foto's:
Nanda Gilden en Daan de Haas van Dorsser

© Gemeente Voorst, 2018

Visie en Doelen van de Voorster samenleving

Uitkomst van het project Voorst onder de Loep

We leven gezond en ontspannen samen en de kwaliteit van leven is in alle kernen goed. Onze kinderen groeien veilig op. We staan voor elkaar klaar en iedereen mag er zijn.

1. Onze kinderen groeien in geborgenheid op en zijn goed voorbereid op de uitdagingen in de samenleving van morgen

1.1 We zijn toegerust voor het opvoeden van onze kinderen

- 1.1.1 We voeren het gesprek over opvoeden en opgroeien zodat ouders zich gesteund en gehoord voelen
- 1.1.2 Ouders hebben oog voor de behoeften van hun kinderen
- 1.1.3 Ouders bieden hun kinderen structuur en houvast
- 1.1.4 Bij een echtscheiding hebben ouders oog voor de behoeften en belangen van hun kinderen
- 1.1.5 We handelen tijdig in geval van opvoedingsproblematiek met effect op de ontwikkeling van kinderen

1.2 Kinderen kunnen kind zijn en zijn weerbaar in het digitale tijdperk

- 1.2.1 Kinderen kunnen omgaan met alle (volwassen) informatie die tot hen komt
- 1.2.2 Kinderen zijn bestand tegen de vele prikkels die op hen afkomen
- 1.2.3 Kinderen zijn zich bewust van de gevaren (van misbruik) die kunnen ontstaan door het gebruik van sociale media
- 1.2.4 Kinderen zijn communicatief vaardig

1.3 Kinderen kunnen met tegenslagen omgaan

- 1.3.1 Ouders geven hun kinderen vertrouwen en verantwoordelijkheid
- 1.3.2 Kinderen zijn bestand tegen de vele verleidingen die op hen afkomen

1.4 Kinderen kunnen hun creativiteit ontplooien en naar vermogen presteren op school

- 1.4.1 De vorm van het onderwijs past bij de behoefte van het kind
- 1.4.2 Op iedere school is aandacht voor kinderen met en zonder extra hulpvraag
- 1.4.3 Leerkrachten zijn voldoende toegerust voor de uitdagingen in het passend onderwijs
- 1.4.4 Zowel goed als minder goed presterende kinderen krijgen op school de begeleiding die zij nodig hebben
- 1.4.5 Leerkrachten, trainers en opvoeders nemen uitsluiting van kinderen en ongezonde groepsdruk waar en treden daarin adequaat op
- 1.4.6 Scholen, CJG en zorgpartijen hebben een heldere verdeling van rollen en taken
- 1.4.7 Consultatiebureau, kinderopvang en basisscholen hebben een warme overdracht van informatie over kinderen
- 1.4.8 Ouders en leerkrachten voeren het gesprek over opvoeding en ontwikkeling van het kind

2. We hebben een gezonde leefstijl

2.1 We bewegen voldoende

- 2.1.1 Kinderen worden door hun omgeving gestimuleerd om voldoende te bewegen
- 2.1.2 Scholen bieden voldoende en kwalitatief goed bewegingsonderwijs
- 2.1.3 Sporten is voor alle mensen toegankelijk
- 2.1.4 We bieden mensen die niet sporten voldoende verleiding en gelegenheid om te bewegen

2.2 We eten gezond

- 2.2.1 We hebben voldoende kennis van gezonde voeding, ook voor onze kinderen
- 2.2.2 Gezonde voeding is bereikbaar en betaalbaar voor ons allemaal

2.3 We gaan verstandig om met het gebruik van alcohol, drugs, games, social media, roken, voeding

- 2.3.1 We voeren het gesprek over alle verleidingen die de samenleving biedt
- 2.3.2 We zijn ons bewust van de negatieve gevolgen van overmatig gebruik van alcohol, drugs, games, social media, roken, voeding, ook voor onze kinderen
- 2.3.3 We durven elkaar aan te spreken in geval dat het gebruik van alcohol, drugs, games, social media, roken, voeding problematisch wordt
- 2.3.4 We geven onze kinderen het goede voorbeeld bij alcoholgebruik
- 2.3.5 Jongeren hebben hun alcoholgebruik (ook thuis en in de keten) in de hand
- 2.3.6 Jongeren maken bewuste keuzes bij het gebruik van en experimenteren met middelen
- 2.3.7 We maken het lastig om in de gemeente Voorst aan onveilige middelen te komen

3. De kwaliteit van leven in al onze kernen is goed

3.1 In ieder dorp zijn voldoende woningen beschikbaar die passen bij de behoefte van de inwoners

- 3.1.1 Ons woningaanbod sluit aan op de woonwensen van verschillende doelgroepen zoals starters en ouderen
- 3.1.2 Ouderen kunnen in hun eigen dorp blijven wonen, passend bij wat zij nodig hebben
- 3.1.3 De gemeente biedt ruimte aan mensen met de behoefte aan experimentele woonvormen en kleinschalige initiatieven
- 3.1.4 We werken continu samen om te voldoen aan de woonbehoeften van inwoners in ieder dorp

3.2 In ieder dorp is een rijk verenigingsleven en zijn er voldoende mensen die initiatief nemen en helpen

- 3.2.1 In ieder dorp zijn kartrekkers die initiatieven nemen en ontplooien waardoor het dorp leefbaar blijft
- 3.2.3 We vinden bijdragen en deelnemen aan activiteiten in het dorp, het verenigingsleven of maatschappelijke initiatieven leuk en aantrekkelijk
- 3.2.3 Onze bijdrage aan het verenigingsleven, maatschappelijke initiatieven en (dorps)activiteiten is behapbaar en flexibel
- 3.2.4 Verenigingen en organisaties werken samen om voldoende menskracht te mobiliseren voor hun activiteiten
- 3.2.5 De gemeente denkt mee met inwoners bij het opzetten en uitvoeren van hun initiatieven met betekenis voor het dorp
- 3.2.6 Inwoners voelen zich voldoende geïnformeerd en betrokken bij gemeentelijk beleid en initiatieven

3.3 De kernen en het buitengebied zijn bereikbaar, toegankelijk en veilig

- 3.3.1 In ieder dorp zijn er geschikte ontmoetingsplekken die aansluiten bij de behoefte van alle groepen
- 3.3.2 Het buitengebied en de kleine kernen zijn goed ontsloten via hoogwaardig internet
- 3.3.3 In alle kernen is collectief en openbaar vervoer beschikbaar
- 3.3.4 We voelen ons veilig in het buitengebied en de kernen
- 3.3.5 In het buitengebied en de kernen is voldoende toezicht en handhaving

4. We zijn nieuwsgierig, open en respectvol naar elkaar

4.1 We zijn open en respectvol naar elkaar

- 4.1.1We nemen de tijd en rust voor onszelf en elkaar
- 4.1.2 We verplaatsen ons in de ander en oordelen en veroordelen laten we achterwege
- 4.1.3 We mogen elkaar aanspreken op ons gedrag

4.2 We begrijpen en accepteren verschillen in gedrag, uiterlijk, geaardheid of afkomst

- 4.2.1 We hebben kennis van wat ander gedrag betekent en waar het vandaan komt
- 4.2.2 We zijn gewend aan een straatbeeld waarin sommige mensen in onze ogen afwijkend gedrag vertonen
- 4.2.3 We kennen elkaar ondanks verschillende achtergronden

4.3 We leven in harmonie met bestaande en nieuwe inwoners

- 4.3.1 We zien nieuwkomers met vertrouwen tegemoet
- 4.3.2 We ondersteunen iedere nieuwkomer zolang als nodig om succesvol te integreren
- 4.3.3 Nieuwkomers vergaren kennis van de lokale cultuur en taal

5. We maken allen deel uit van de samenleving

5.1 Kwetsbare mensen krijgen voldoende kansen om een plek op de werkvloer te vinden

- 5.1.1 Werkgevers bieden ook aan kwetsbare mensen voldoende plekken om naar eigen vermogen te kunnen werken
- 5.1.2 We bieden mensen naar behoefte begeleiding op maat zodat zij met succes meedraaien op de werkvloer
- 5.1.3 Jongeren die van school komen of mensen zonder werk krijgen zo snel mogelijk een geschikte plek op de werkvloer
- 5.1.4 We maken het onze werkgevers zo makkelijk mogelijk om werkplekken aan te bieden aan jongeren of mensen zonder werk
- 5.1.5 Werkgevers en werkzoekenden weten van elkaars werelden en hebben begrip voor elkaar
- 5.1.6 Gemeente en UWV werken goed samen bij het ondersteunen van mensen op zoek naar een plek op de werkvloer

5.2 Mensen met taal- en spraakproblemen kunnen zich redden en zich ontwikkelen

- 5.2.1 Alle communicatie-uitingen in de Voorster samenleving zijn voor iedereen te begrijpen
- 5.2.2 Kinderen met laaggeletterde ouders ontwikkelen hun taal en spraak met steun van buiten het gezin
- 5.2.3 We bieden mensen die moeite hebben om mee te komen in de complexe samenleving langdurige begeleiding bij handelingen waarvoor kennis van rekenen en taal nodig is

5.3 We hebben onze financiele situatie op orde

- 5.3.1 We overzien onze eigen financiele situatie en begrijpen de consequenties van aankopen en leningen
- 5.3.2 We verplaatsen ons in mensen die het moeilijk vinden om hun eigen financiële situatie te overzien en stemmen onze werkwijze daarop af
- 5.3.3 Voor mensen met een laag inkomen zijn de hogere kosten van levensonderhoud ook in de toekomst op te brengen
- 5.3.4 Mensen met een laag inkomen beschikken de daarvoor beschikbare regelingen volop
- 5.3.5 De gemeente heeft mensen in beeld die in de financiële problemen kunnen komen omdat zij een laag inkomen hebben of hoge vaste lasten
- 5.3.6 We bieden mensen die in de financiele problemen kunnen komen (bijvoorbeeld bij bepaalde life-events) gevraagd en ongevraagd advies
- 5.3.7 Mensen die (tijdelijk) geen inkomsten hebben komen in onze gemeente niet in financiele problemen

5.4 We voorkomen dat schulden verergeren en tot andere problemen leiden

- 5.4.1 We zorgen dat mensen met schulden en met name kinderen actief blijven in de samenleving
- 5.4.2 We ondersteunen mensen met schulden (of die net uit de schulden komen) op alle benodigde leefgebieden
- 5.4.3 Kinderen die opgroeien in armoede leven later zelf niet in armoede

6. We zorgen voor elkaar

6.1 We bieden geborgenheid in onze directe omgeving en we kijken naar elkaar om

- 6.1.1 We ontmoeten elkaar in onze buurt
- 6.1.2 We staan waar nodig voor elkaar klaar
- 6.1.3 De directe omgeving en (maatschappelijke) organisaties vangen signalen van eenzaamheid op en melden deze
- 6.1.4 We durven ons uit te spreken als we ons eenzaam voelen (eenzaamheid uit de taboesfeer)
- 6.1.5 We sluiten met ons aanbod aan bij de behoefte van mensen met gevoelens van eenzaamheid

6.2 Ook als we kwetsbaar zijn tellen we mee en zijn we deel van de samenleving

- 6.2.1 Kwetsbare mensen krijgen naar hun gevoel voldoende aandacht en hebben voldoende sociale contacten
- 6.2.2 We ondersteunen kwetsbare mensen om mobiel en zelfredzaam te blijven
- 6.2.3 Kwetsbare mensen weten waar ze hulp of ondersteuning kunnen krijgen om hun sociale netwerk te vergroten
- 6.2.4 Mantelzorgers weten dat ze kunnen terugvallen op professionele zorg
- 6.2.5 We bieden aanvullende ondersteuning aan mensen met een te beperkt eigen netwerk
- 6.2.6 We steunen mensen die vanuit de zorg thuis komen of thuis wonen en kwetsbaar zijn
- 6.2.7 We bieden voldoende geschikte opvang- en woonplekken voor kwetsbare mensen in onze eigen gemeente

6.3 We ontvangen tijdig passende hulp

- 6.3.1 We signaleren mensen met problemen tijdig en handelen daarnaar
- 6.3.2 Gemeente en maatschappelijke organisaties bereiken mensen met hulpvragen
- 6.3.3 Kwetsbare jongeren die vanuit Jeugdzorg uitstromen blijven in beeld
- 6.3.4 We weten voldoende over het zorgaanbod om tijdig hulp te vragen
- 6.3.5 We voelen ons veilig en vertrouwend om hulp te zoeken (geen vraagverlegenheid)
- 6.3.6 We weten waar we terecht kunnen als we hulp of ondersteuning nodig hebben
- 6.3.7 De gemeente heeft voldoende kennis in huis en schakelt tijdig specialistische kennis in om te beoordelen welke zorg we nodig hebben
- 6.3.8 We krijgen direct de hulp die we nodig hebben passend bij onze behoefte

6.4 Onze zorg is effectief en kwalitatief hoogwaardig

- 6.4.1 Onze zorg werkt vanuit de behoefte van mensen met een zorgvraag
- 6.4.2 Financiers van zorg sturen op de effecten van interventies met een goede balans tussen vertrouwen en verantwoording
- 6.4.3 Het uitvoeren van regels en administratie staat in dienst van een effectieve en kwalitatief hoogwaardige zorg
- 6.4.4 Financiers van zorg, in het bijzonder de gemeenten, stemmen hun werkwijze richting zorgverleners op elkaar af
- 6.4.5 De rollen en werkwijze in ons lokale zorgnetwerk zijn duidelijk
- 6.4.6 Onze zorg werkt goed samen in het belang van de inwoners van de gemeente Voorst
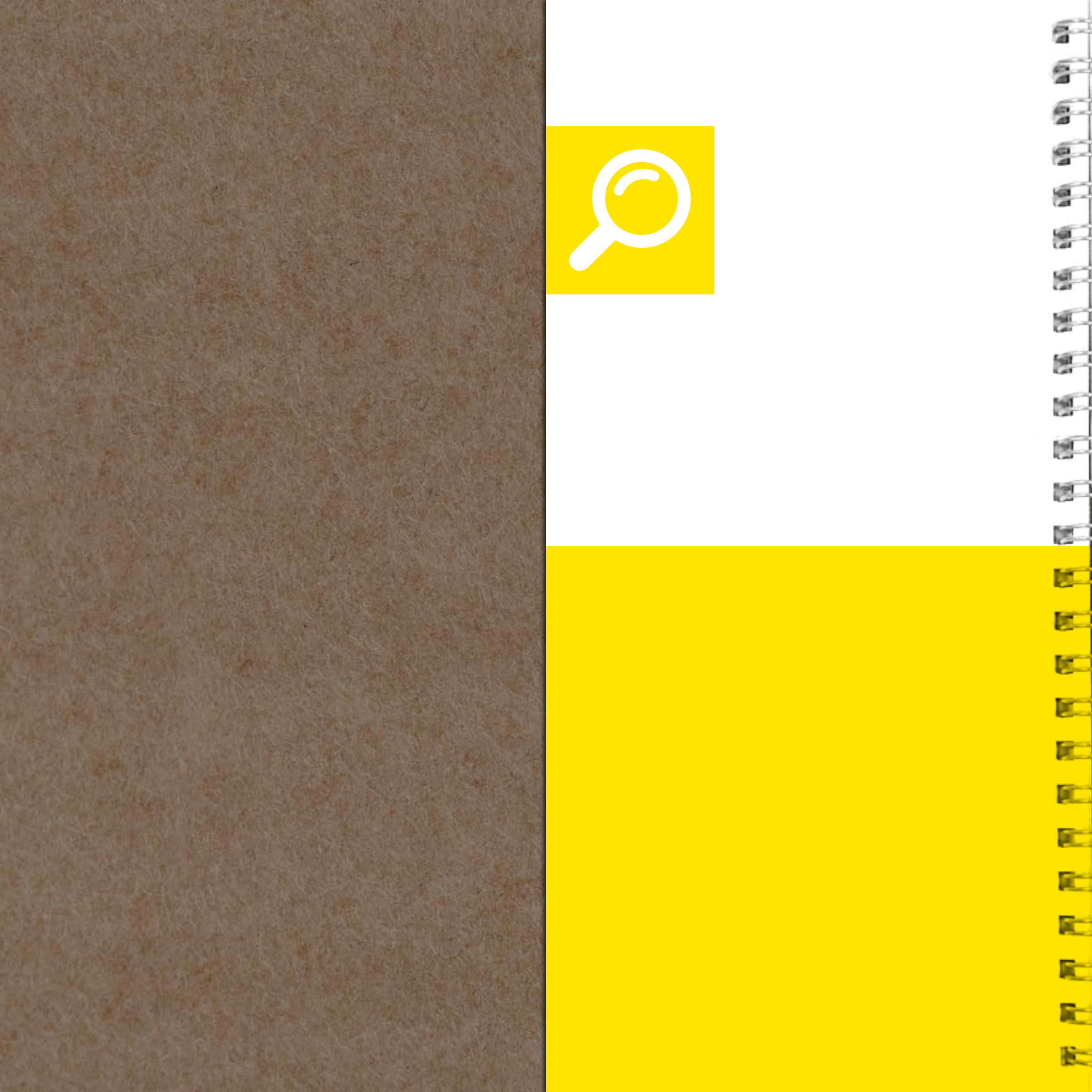
© Gemeente Voorst 2018